

UCHWAŁA NR VI/58/20/2023
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

z dnia 19 czerwca 2023 r.

**w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej przyjęcia przez Sejmik Województwa Śląskiego apelu
w sprawie zwiększenia świadomości społecznej na temat transplantacji wśród mieszkańców
województwa śląskiego**

Na podstawie art. 18 pkt 20 oraz art. 30 a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2022 roku, poz. 2094 z późn. zm.)

Sejmik Województwa Śląskiego
uchwała:

§ 1. Po rozpatrzeniu petycji złożonej przez Pana Kamila Lorka, dotyczącej przyjęcia przez Sejmik Województwa Śląskiego apelu w sprawie zwiększenia świadomości społecznej na temat transplantacji wśród mieszkańców województwa śląskiego, postanawia uwzględnić złożoną petycję.

§ 2. Uzasadnienie przyjętego rozstrzygnięcia wraz z projektem apelu stanowi załącznik do uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Śląskiego

prof. dr hab. inż. Marek Gzik

Załącznik do uchwały Nr VI/58/20/2023
Sejmiku Województwa Śląskiego
z dnia 19 czerwca 2023 r.

UZASADNIENIE

W dniu 31 marca 2023 roku do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego wpłynęła petycja Pana Kamila Lorka w sprawie przyjęcia przez Sejmik Województwa Śląskiego apelu w sprawie zwiększenia świadomości społecznej na temat transplantacji wśród mieszkańców województwa śląskiego.

Zgodnie z art. 30 a ust. 1 ustawy o samorządzie województwa sejmik województwa rozpatruje: skargi na działania zarządu województwa i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych; wnioski oraz petycje składane przez obywateli; w tym celu powołuje komisję skarg, wniosków i petycji.

Na podstawie Statutu Województwa Śląskiego Przewodniczący Sejmiku Województwa Śląskiego przekazał przedmiotową petycję zgodnie z właściwością do Komisji Skarg, Wniosków i Petycji, celem jej analizy. W dniu 6 czerwca 2023 r. odbyło się posiedzenie Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Sejmiku Województwa Śląskiego, na którym rozpatrywana była przedmiotowa sprawa.

Regulacje dotyczące przeszczepów *ex mortuo* (ze zwłok), jak i *ex vivo* (z żywego człowieka) zostały uregulowane w ustawie o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. z 2020 r., poz. 2134 z późn. zm.) z dnia 1 lipca 2005 r. Wprowadzenie powyższej ustawy wynikało z konieczności harmonizacji prawa polskiego z prawem europejskim. Należy podkreślić, że bezpieczeństwo transplantów to jedna z nielicznych dziedzin związanych z ochroną zdrowia, w której Unia Europejska posiada wyraźne kompetencje. Procedury zagwarantowania jakości i bezpieczeństwa transplantów, w szczególności dla zapobieżenia przenoszeniu się chorób zostały opisane w dyrektywie Nr 2004/23/WE z dnia 7 kwietnia 2004 r.

Biorąc pod uwagę przepisy prawa oraz korzyści jakie mogą płynąć z pogłębiania świadomości społecznej odnośnie transplantacji Sejmik Województwa Śląskiego przyjmie uchwałę, na podstawie której opublikowana zostanie na stronie BIP informacja dotycząca zwiększenia świadomości społecznej na temat transplantacji wśród mieszkańców województwa śląskiego.

Apel w sprawie zwiększenia świadomości społecznej na temat transplantacji wśród mieszkańców województwa śląskiego

Apelujemy o społeczną akceptację pobierania komórek, tkanek i narządów od zmarłych w celu przeszczepienia ich osobom oczekującym na lepsze jutro.

Transplantacja organów, komórek i tkanek to coraz szerzej stosowana, bezpieczna i skuteczna metoda leczenia schyłkowej, nieodwracalnej niewydolności najważniejszych dla życia organów i tkanek. Coraz lepsze wyniki takiego leczenia pozwalają wielu biorcom na powrót do normalnego życia rodzinnego i zawodowego.

Najistotniejszą przeszkodą przy pobieraniu narządów od osób zmarłych jest powszechny – jak się wydaje – brak wiedzy na ten temat.

Zaznaczyć należy, że nie każdy może zostać dawcą. Są ściśle określone kryteria, jakie należy spełniać. Narządów nie pobiera się od osób, które były zakażone bakteriami, grzybami czy wirusami, chorowały na nowotwory złośliwe, uogólnioną miażdżycę lub choroby immunologiczne i takie, które uszkodziły poszczególne narządy. Przeciwwskazaniem do pobrania jest także wiek powyżej 70 lat, nadciśnienie tętnicze, cukrzyca, nadużywanie alkoholu, środków farmakologicznych niszczących organy. Do pobrania narządów ofiary wypadku można przystąpić po stwierdzeniu śmierci. Jako kryterium śmierci zwykle przyjmuje się ostateczne zatrzymanie akcji serca. Stosuje się też kryterium śmierci mózgowej. Stwierdza się ją na podstawie wytycznych opracowanych przez wielu specjalistów. Obowiązują one od 1996 roku. Zostały zaakceptowane przez polskie prawo. Uznaje się, że śmierć mózgowa następuje, gdy chory przestaje samodzielnie oddychać, jest w śpiączce oraz gdy poprzez specjalistyczne badania stwierdzono uszkodzenie struktury mózgu.

Do oddania narządów do przeszczepu nie jest konieczne posiadanie przy sobie w chwili śmierci podpisanej zgody na pobranie. W polskim prawie dotyczącym transplantacji obowiązuje zasada domniemanej zgody. Ustawa z dnia 1 lipca 2005 roku o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. z 2020 roku, poz. 2134 z późn. zm.) określa zasady pozyskiwania dawców oraz zasady pobierania, przechowywania i przeszczepiania komórek, w tym komórek krwiotwórczych szpiku, krwi obwodowej oraz krwi pępowinowej, tkanek i narządów pochodzących od żywego lub zmarłego dawcy.

Zapisy art. 5 pkt 1 wspomnianej powyżej ustawy jednoznacznie stwierdzają, iż *pobrania komórek, tkanek lub narządów ze zwłok ludzkich w celu ich przeszczepienia lub pobrania komórek lub tkanek w celu ich zastosowania u ludzi można dokonać, jeżeli osoba zmarła nie wyraziła za życia sprzeciwu.*

Sprzeciw można wnieść na trzy sposoby, tj.:

- wpis w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów;
- złożenie własnoręcznie podpisanego oświadczenia;
- ustną deklarację złożoną w obecności co najmniej 2 świadków.

Pamiętajmy, że większość osób po przeszczepie odzyskuje sprawność i radość życia, mówią oni o tym, że otrzymali nowe życie. Osoby te uczą się, podróżują, uprawiają sport, zakładają rodziny.

Jeżeli pragniemy, by nasze narządy uratowały życie lub zdrowie innym ludziom powiedzmy o tym najbliższym i rodzinie. Dzięki temu po naszej śmierci nie będą musieli podejmować trudnych decyzji. Pozostanie im uszanowanie naszej woli.

Przedstawione informacje mają charakter informacyjny. Decyzja o (nie)oddaniu po śmierci swoich narządów należy do każdego z nas.